

CS
Pensionsfond

NR. 4
oktober
2022
30. årgang

Kære medlem

Betyrelsen for Pensionsfonden:

Udpeget af FMN

Pernille Reuter Eriksen,
Formand

Lene Larsen

Valgt af repræsentantskabet

Jesper Korsgaard Hansen,
Næstformand

Lars Dalgaard

Flemming Lassen

Ulrik Mosekjær

Carsten Skjødt Christensen

Øvrige

Jan Hoffmann

Thorbjørn Lundholm Dahl

Her med indgangen til 4. kvartal i 2022 og siden det sidste nyhedsblad, er der ikke mange positive ting at fokusere på, hverken ude i verden eller på pengemarkederne. Den høje inflation med historisk høje energipriser er endnu ikke tæmmet, hverken i USA, EU eller Danmark, og dette på trods af centralbankernes gentagne rentestigninger. Konsekvenserne af krigen mellem Rusland og Ukraine har ramt langt hårdere end nogen kunne forudse, og der ses desværre ikke en afslutning på situationen inden for den korte horisont.

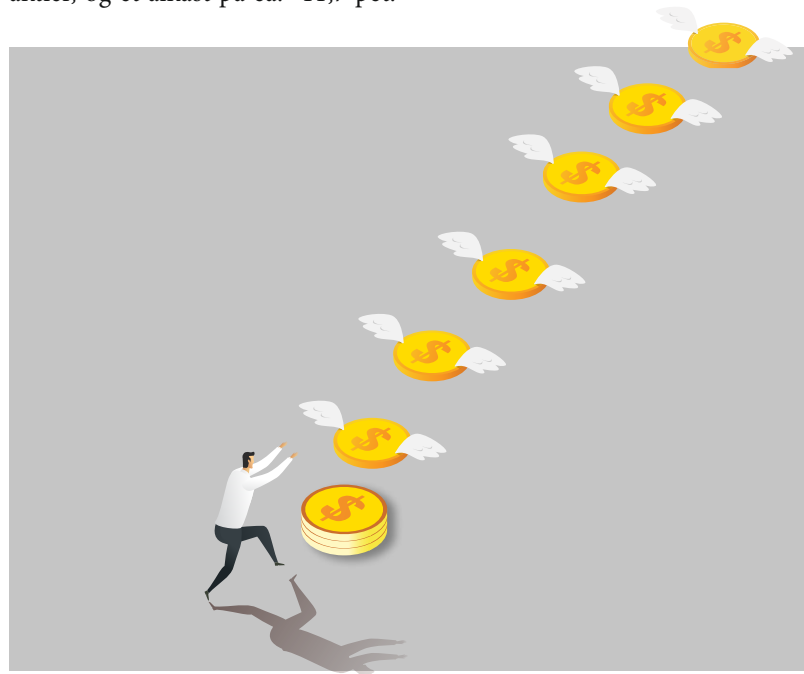
Pensionsopsparer bliver derfor nødt til at væbne sig med tålmodighed, også CS Pensionsfonds medlemmer, for før eller siden vil de negative afkast, som vi har oplevet i 2022 vende og igen blive positive. Om det bliver 2023, 2024 eller senere vi ser ændringen, og hvor stejl kurven bliver, er ikke til at spå om – det kan ingen! Det bedste råd til pensionsopsparer er at fatte mod og være tålmodige. Al historik og erfaring tilsiger, at situationen vil normalisere sig.

Danske aktier, målt på dels C25 og KAX indekset (det bredeste indeks), har i år (frem til 30. september 2022) givet et afkast på henholdsvis ca. -25,3 pct. og ca. -18,2 pct., og udenlandske aktier målt på Morgan Stanleys Worldindeks i danske kr. har givet et afkast på ca. -13,29 pct.

Fondens afkast har for samme periode været på ca. -25,3 pct. for danske aktier, og et afkast på ca. -11,7 pct.

for udenlandske aktier. Erhvervsobligationer har givet et afkast på ca. -4,4 pct. Afkastet på danske realkreditobligationer har været på ca. -37,3 pct. og for indeksobligationer ca. 0,4 pct.

Afkastet for det enkelte medlem afhænger af hans/hendes valg af risikoprofil, og fremgår for lav, mellem og høj risiko inde i bladet.

Der afholdes ordinært repræsentantskabsmøde, jf. vedtægterne for CS Pensionsfond, lørdag d. 19. september 2022 kl. 10:00 – 12:00. I vil som medlemmer blive repræsenteret via deres organisationer, med en repræsentant for hver 50 medlemmer.

I bladet startes en artikelserie op med fokus på din pension. Professor Michael Møller vil i de næste 5 udgivelser stille skarpt på centrale problemstillinger - hvilke overvejelser du kan gøre og hvilke spørgsmål du bør stille til dig selv som pensionsopsparer. Jeg skal på det varmeste anbefale artiklerne, som giver dig endnu bedre forudsætninger for at vælge den/de ordninger, som passer bedst på dig og din situation.

Ekspedition og udbetaling fra Pensionsfonden ved årsskiftet 2022 – 2023 fremgår inde i bladet, ligesom du kan finde information om, hvornår fonden har ferie lukket mellem jul og nytår.

Til slut kan jeg informere om, at nyhedsbladet ændrer navn til ”Information om din pension”. Der er stigende omkostninger til trykning og især postuddeling. For at holde fondens omkostninger nede har bestyrelsen derfor besluttet, at fra januar 2023, dvs. næste gang, vil ”Information om din pension” blive fremsendt til din e-Boks. Der vil således ikke længere blive udgivet trykt version, men som vanligt vil udgivelserne også blive lagt på vores hjemmeside.

*Med venlig hilsen
Pernille Reuter Eriksen
formand*

Formuens sammensætning og afkast

Risikoafdelingen	01-01-2022	30-09-2022	Afkast i pct.
	Pct. fordeling	Pct. fordeling	Året til dato
Danske Aktier	24,2%	21,60%	-25,3%
Udenlandske Aktier	69,5%	75,30%	-11,7%
Erhvervsobligationer	2,6%	1,80%	-4,4%
Ejendomme	0,4%	0,00%	0,0%
Bankindestående	3,3%	1,30%	-0,4%
Risiko afd. Formue – før omk.	100,0%	100,0%	-15,5%

Obligationsafdelingen			
Stat- og Realkreditobligationer	94,2%	89,8%	-37,3%
Udenlandske obligationer	0,0%	0,0%	0,0%
Indeksobligationer	6,1%	6,6%	0,4%
Bankindestående	-0,3%	3,6%	-0,2%
Obligations afd. Formue før omk.	100,0%	100,0%	-24,8%

Kontantafdelingen	100,0%	100,0%	-0,4%
--------------------------	---------------	---------------	--------------

Valgt risikoprofil	Afkast som p.a. sats	Afkast procent året til dato
Høj Risiko	-23,8%	-17,8%
Mellem Risiko	-26,9%	-20,1%
Lav Risiko*	-30,1%	-22,5%
Kontantafdelingen	-0,5%	-0,4%

* Som det fremgår, har Lav Risiko, med 75 % investeret i obligationer, givet et større negativt afkast end Høj Risiko med 75 % investeret i aktier. Forklaringen er, at fonden i årets investering har investeret i lange obligationer, som har givet positive afkast i mange af de foregående år, fremfor investering i korte obligationer, der i de sidste mange år har givet negative afkast. Investeringen er sket velvidende, at dette ville resultere i mindre gode afkast, når renten på et givet tidspunkt ville stige, hvilket netop er tilfældet nu.

De centrale problemer i forbindelse med pension og pensionsordning – den første artikel af 5.

Af professor
Michael Møller

Hvad er de vigtigste spørgsmål, du skal overveje i forbindelse med din pension? Du ”risikerer” at være pensionist 1/3 af dit samlede liv, så det er værd at bruge lidt tid på at overveje pensionsovervejelser. Om ikke andet, så for at være sikker på, at der ikke er nogle problemer.

Lad os begynde med gøre én ting klart: Pensionsopsparring er ikke simpel, hvilket blandt andet skyldes, at det rækker så langt frem tiden. Mange unge på 25 år bliver 100 år. På de resterende 75 år kan der ske meget. Blot overvej, hvad der er sket i Danmark siden 1947 😊).

Skatteregler, vækst, teknologi, offentlige ydelser, alt er ændret. Det er svært at planlægge 75 år ud i fremtiden. Tænk blot på alle de stakler i Ukraine, som troede, at de med godt job, ejerbolig og pensionsordning havde fod på privatøkonomien. Lidt mindre dramatisk, så ændrer skattereglerne og renten sig løbende, så det, der var klogt tidligere, er det måske ikke længere. Så tro ikke, at du eller dine rådgivere kan finde de rigtige beslutninger. Det er et om-

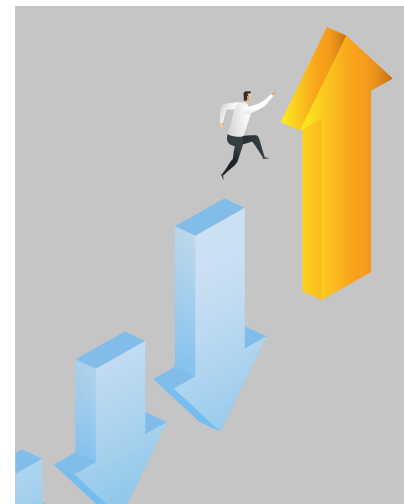
råde, hvor man skal koncentrere sig om ikke at dumme sig alt for meget!

Det er fornuftigt at begynde med at overveje hvilke spørgsmål, der er de væsentlige. Det er ikke det samme som at besvare dem. Men blot det at være opmærksom på, hvad der er de væsentligste spørgsmål, giver dig en vis indsigt. Det er hovedformålet med denne artikel. I efterfølgende artikler vil vi søge at gå mere ned i svarene på nogle af områderne.

Nogle væsentlige spørgsmål er:

Sparer du for meget eller for lidt op her og nu?

Her skal du ikke specielt se på, hvor meget du sparer op i dine pensionsordninger. Du skal se din økonomi under ét. Betaler du gæld af og opbygger du friværdi i din bolig, er det også opsparing. Penge behøver ikke at ligge i en pensionskasse for at kunne bruges til at leve af, når du går på pension. Jo mere du sparer op som erhvervsaktiv, desto bedre bliver levestandarden som pensionist. En del mennesker oplever, at de har sparet for meget op, så de ikke har

energi og lyst til at bruge alle de penge, de har sparet op. Den fare tænker folk ikke altid tilstrækkeligt over.

Sparer du op det rigtige sted?

Burde du indbetale frivilligt til din pensionsordning hos CS Pensionsfond, i stedet for at spare op ”privat” af din løn efter skat? Her er der tale om, hvorvidt du kan forbedre din samlede økonomi ved en simpel handling, der ikke kræver nedsat forbrug. Du skal bare overveje, om dine penge ligger bedst i højre eller venstre lomme. Dette spørgsmål er ikke så simpelt, som det måske ser ud til.

Har du den rigtige risikoprofil i fonden?

Du kan i fonden have dine midler investeret til enten lav, mellem eller høj risiko. Hvis du ikke foretager dig noget, bliver du indplaceret efter din alder. Men måske skal du vælge en højere risikoafdeling, f.eks. hvis du er tjenestemand og derfor har en stensikker pension. Fondene har givet forskellige anbefalinger, men vi kan se, at mange blot vælger passivt at blive i den afdeling, de er blevet sat i, uden at følge de råd, som fondene giver. Det er et af de spørgsmål, hvor det er værd at bruge tid på at overveje én gang for alle, fordi der er tale om, at du muligvis kan forbedre din økonomi væsentligt ved en meget simpel

handling én gang for alle. Det er noget lettere end at bestemme sig til at spare mere op, hvor det ofte er en evig kamp med lysten til at bruge pengene her og nu.

Har du tilstrækkeligt styr på skilsmisse, død og invaliditet?

Skilsmisse, død og invaliditet er tre triste begivenheder, som man bør have overvejet. I forbindelse med skilsmisse vil problemet sjældent være dit, men derimod ind imellem din ægtefælles. Hvis du har en pensionsordning hos CS Pensionsfond, mens din ægtefælle ikke har nogen pensionsordning overhovedet, så står vedkommende svagt ved en skilsmisse. For man deler formuen, men ikke pensionsordningerne. Og det kan

være hårdt for eksempelvis den selvstændige frisør, som har ladet hele sin indtjening gå ind i den fælles kasse til forbrug og køb af bolig. Det er ikke dit problem, men netop derfor bør du tage problemet op, hvis der er et problem. For det skal løses mens man er gode venner. Og det er et svært problem for din ægtefælle at tage op, for det kan jo opfattes som om vedkommende er ved at ville skilles. Og lad være med at sige, at du da vil vise dig generøs ved en skilsmisse. Erfaringen siger, at det er folk ikke. Skilsmisser får det værste op i folk.

Dø skal vi alle. Har du 100% styr på, at de efterladte penge havner, hvor du gerne vil have, at de skal havne? Selv hvis du er så kynisk, at du mener, at det kan være ligegyldigt, hvor pengene havner, når du er død, så er det alligevel værd at overveje. Det minder måske muligheden for skilsmisse, hvis du fortæller din ægtefælle nøjagtigt, hvad du gjort for at sikre vedkommende, hvis du dør først 😊).

Invaliditet er en skrækkelig tanke, og invaliditet er endnu værre hvis man også savner penge. Og ordningerne er særdeles uigennemskuelige, specielt på længere sigt, hvor inflation

vil udhule pensionen. Det er muligt, man ikke skal gøre noget, men det er dog rart at være opmærksom på problemstillingen. Vi lever i en usikker verden.

Der sker hele tiden noget nyt, som kan påvirke dine pensionsovervejelser. Levetiden kan stige på grund af sundere levevis og bedre læger, og den kan falde pga. omfattende epidemier. Belønningen for at spare op kan svinge meget på grund af sving i rente

og inflation, ændrede skatteregler og folkepensionsregler osv.

Mange mennesker bliver nervøse, hver gang de læser i aviserne, at der er sket udsving på aktie- og obligationsmarkederne, når renten eller skattereglerne ændrer sig. De føler, at de ”nok burde reagere”, de ved blot ikke hvordan. Det simpleste er at gå i gang med at skifte fra den ene afdeling til den anden. F.eks. kan fonden se, at nogle flytter fra høj risiko til lav

risiko, når der har været kursfald på aktiemarkederne.

I de kommende numre vil vi tage flere af ovennævnte problemstillinger op. Men lad mig slutte af med at berolige dig. Du har en særdeles god pensionsordning, hvis du er tjene- stemand, og du har en rimelig god pensionsordning, hvis du er overens- komstansat. Du hører ikke til de mest udsatte i samfundet, når du går på pension 😊.

Nyhedsblad ændrer navn til ”Information om din pension”

Åbningstider og udbetalingsfrister ved årsskiftet 2022-2023

Som tidligere nævnt, er dette blad det sidste i trykt og postomdelt udgave. Bladet ændrer samtidig navn til ”Information om din pension”.

Så i januar 2023 skal du ikke se i din postkasse, men i stedet tjekke din e-Boks. Udgivelserne ligger ligeledes på www.cspensionsfond.dk, hvor du også kan se tidligere udgaver tilbage fra 2017.

Kontoret er lukket for ekspeditioner / henvendelser fra og med fredag d. 23/12-2022 til og med fredag d. 30/12-2022. Vi er tilbage på kontoret mandag d. 2. januar 2023, kl. 09:00 – 15:00

Sidste udbetalingsdag i 2022 er onsdag d. 21-12-2022.
Ønske om udbetaling skal være fonden i hænde senest tirsdag d. 20/12-2022 kl. 10.00.

Første udbetalingsdato i den nye år er torsdag d. 26/01-2023.

IDNR: 42724

PP Sorteret Magasinpost
PostNord

Udgiver: **CS Pensionsfond** Snorresgade 15, 7. · 2300 København S · Tlf. 3385 4141 · Fax. 3385 4140

Hjemmeside: www.cspensionsfond.dk · email: post@cspensionsfond.dk

Produktion: PR OFFSET · Nordre Ringvej 3 · 7000 Fredericia · Tlf.: 7593 0531 · www.proffset.dk